سیگنال‌ها و سیستم‌ها

درس ۴

مقدمه‌ای بر سیگنال‌ها و سیستم‌ها (۳)

An Introduction to Signals and Systems (3)

کاظم فولادی قلعه
دانشکده مهندسی، دانشکدگان فارابی
دانشگاه تهران

http://courses.fouladi.ir/sigsys

طرح درس

COURSE OUTLINE

نمونه‌هایی از سیستم‌ها
Some examples of systems
خصوصیات سیستم‌ها: علّی بودن، خطی بودن، تغییرناپذیری با زمان
System properties: Causality, Linearity, Time invariance
چند مثال
Some Examples

Prepared by Kazim Fouladi | Spring 2024 | 6th Edition
کاظم فولادی

سیگنال‌ها و سیستم‌ها

مقدمه‌ای بر سیگنال‌ها و سیستم‌ها (۳)

۱

نمونه‌هایی از سیستم‌ها

سیستم‌های گسسته–زمان و پیوسته–زمان

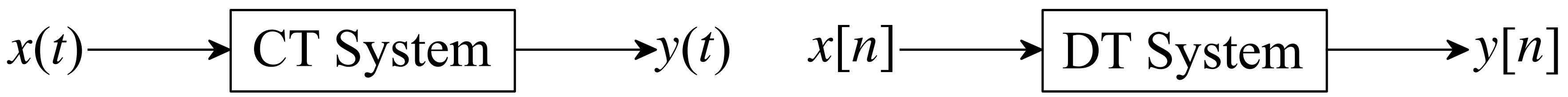

سیستم پیوسته–زمان

سیستم گسسته–زمان

SYSTEM EXAMPLES

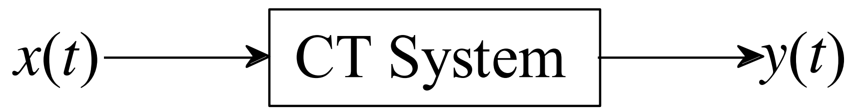

Ex. #1 RLC circuit

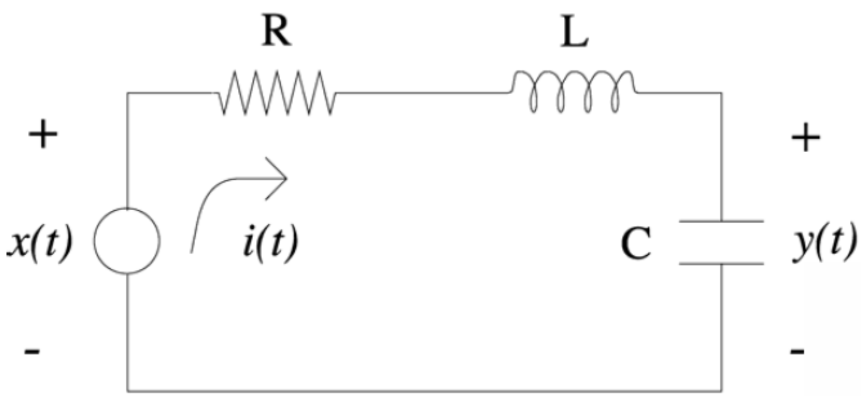

$$\mathrm{R}\ i(t) + \mathrm{L}\frac{di(t)}{dt} + y(t) = x(t)$$

$$i(t) = \mathrm{C}\frac{dy(t)}{dt}$$

$$\Downarrow$$

$$\mathrm{LC}\frac{d^2y(t)}{dt^2} + \mathrm{RC}\frac{dy(t)}{dt} + y(t) = x(t)$$

Ex. #2 Mechanical system

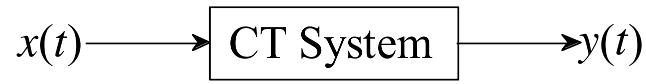

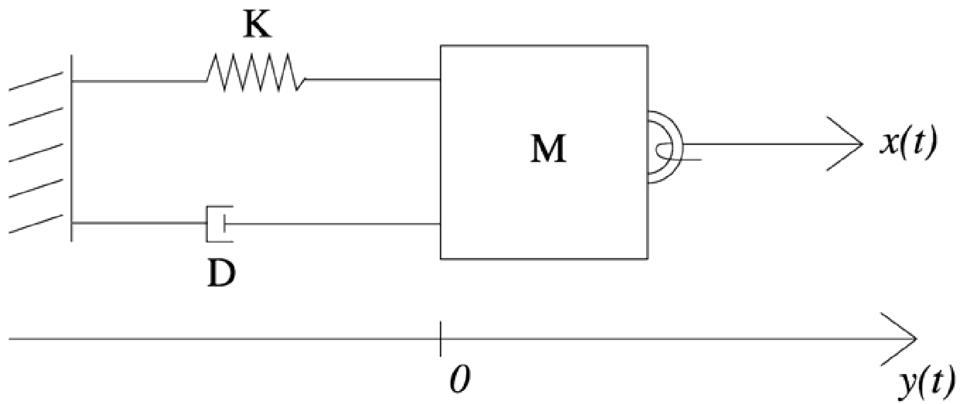

$x(t)$ - applied force

K - spring constant

D - damping constant

$y(t)$ - displacement from rest

Force Balance:

$$\mathrm{M}\frac{d^2y(t)}{dt^2} = x(t) - \mathrm{K}y(t) - \mathrm{D}\frac{dy(t)}{dt}$$

$$\Downarrow$$

$$\mathrm{M}\frac{d^2y(t)}{dt^2} + \mathrm{D}\frac{dy(t)}{dt} + \mathrm{K}y(t) = x(t)$$

Observation: Very different physical systems may be modeled mathematically in very similar ways.

<u>Ex. #3</u> Thermal system

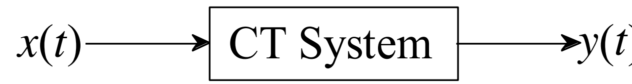

Cooling Fin in Steady State

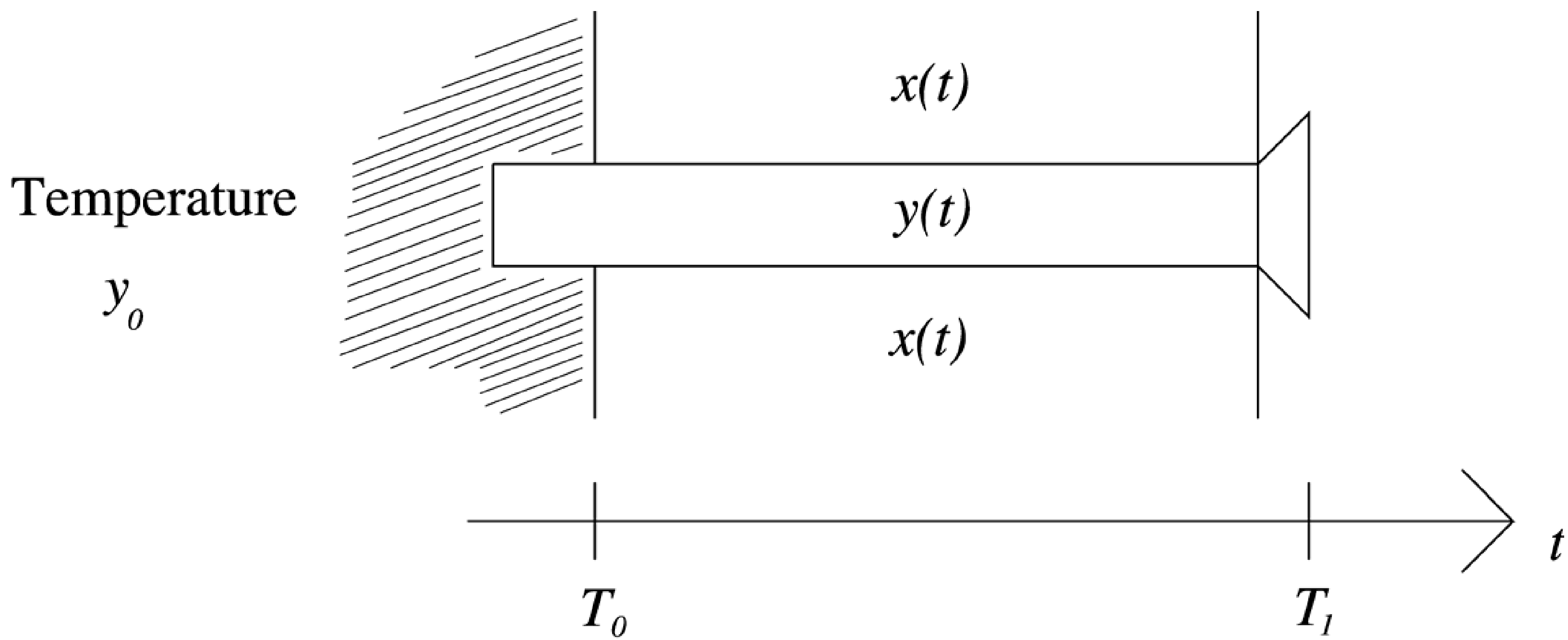

t = distance along rod

$y(t)$ = Fin temperature as function of position

$x(t)$ = Surrounding temperature along the fin

Ex. #3 (Continued)

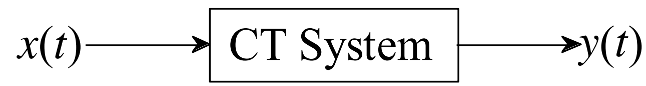

$$
\begin{aligned}
\frac{d^2y(t)}{dt^2} &= k[y(t) - x(t)] \\
y(T_0) &= y_0 \\
\frac{dy}{dt}(T_1) &= 0
\end{aligned}
$$

Observations

- Independent variable can be something other than time, such as space.
- Such systems may, more naturally, have boundary conditions, rather than “initial” conditions.

شرایط مرزی

Ex. #4 **Financial system**

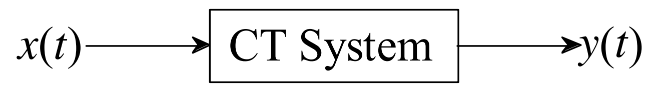

Fluctuations in the price of zero-coupon bonds

$t = 0$ Time of purchase at price y_0

$t = T$ Time of maturity at value y_T

$y(t)$ = Values of bond at time t

$x(t)$ = Influence of external factors on fluctuations in bond price

$$\frac{d^2y(t)}{dt^2} = f\left(y(t), \frac{dy(t)}{dt}, x_1(t), x_2(t), \ldots, x_N(t), t\right)$$

$$y(0) = y_0, \quad y(T) = y_T.$$

Observation: Even if the independent variable is <u>time</u>, there are interesting and important systems which have boundary conditions.

Ex. #5

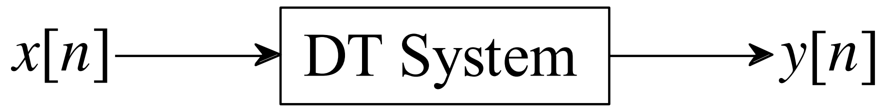

- A rudimentary "edge" detector

$$
\begin{aligned}
y[n] &= x[n+1] - 2x[n] + x[n-1] \\
&= \{x[n+1] - x[n]\} - \{x[n] - x[n-1]\} \\
&= \text{"Second difference"}
\end{aligned}
$$

- This system detects changes in signal slope

$$
\begin{array}{lccc}
(a) & x[n] = n & \Rightarrow & y[n] = 0 \\
(b) & x[n] = nu[n] & \Rightarrow & y[n]
\end{array}
$$

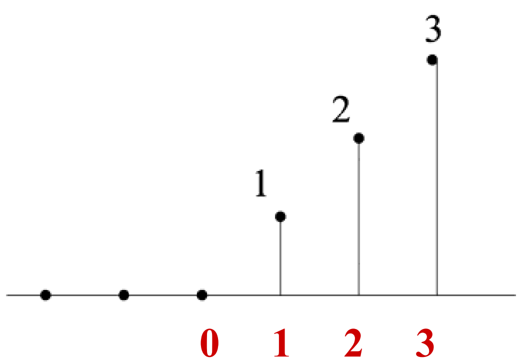

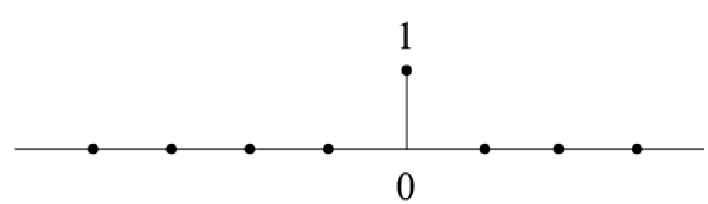

Observations

1) A very rich class of systems (but by no means all systems of interest to us) are described by differential and difference equations.
2) Such an equation, by itself, does not completely describe the input-output behavior of a system: we need auxiliary conditions (initial conditions, boundary conditions).
3) In some cases the system of interest has time as the natural independent variable and is causal. However, that is not always the case.
4) Very different physical systems may have very similar mathematical descriptions.

مقدمه‌ای بر سیگنال‌ها و سیستم‌ها (۳)

۲

خصوصیات سیستم‌ها

SYSTEM PROPERTIES
(Causality, Linearity, Time-invariance, etc.)

WHY ?

- Important practical/physical implications

- They provide us with insight and structure that we can exploit both to analyze and understand systems more deeply.

خصوصیات سیستم‌ها

Properties of Systems

بی‌حافظه *Memoryless*		باحافظه *Memoryfull*
وارون‌پذیر *Invertible*		وارون‌ناپذیر *Non-Invertible*
علّی *Causal*		غیرعلّی *Non-Causal*
تغییرناپذیر با زمان *Time-Invariant (TI)*		تغییرپذیر با زمان *Time-Variant*
خطی *Linear*	نمواً خطی *Incrementally Linear*	غیرخطی *Non-Linear*
پایدار *Stable*		ناپایدار *Non-Stable*

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم بی‌حافظه

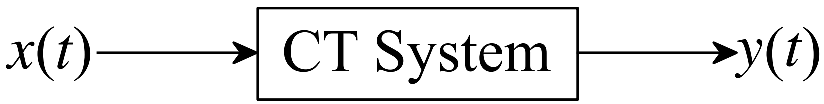

سیستم پیوسته–زمان

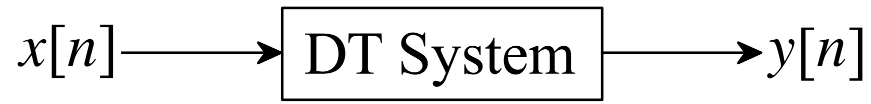

سیستم گسسته–زمان

سیستم بی‌حافظه *Memoryless System*	سیستمی که خروجی آن در هر زمان تنها وابسته به ورودی در همان زمان باشد.

مثال:

$$y[n] = (2x[n] - x^2[n])^2$$

مثال: مقاومت در مدارهای الکتریکی یک عنصر بی‌حافظه است.

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم حافظه‌دار

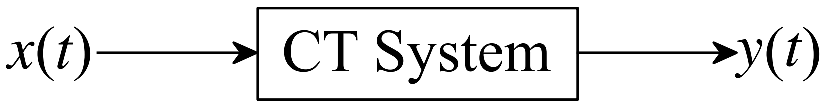

سیستم پیوسته–زمان

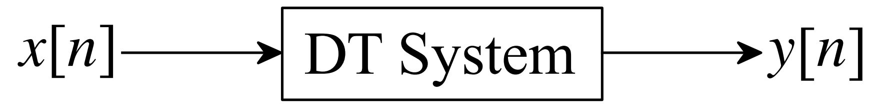

سیستم گسسته–زمان

سیستم حافظه‌دار *Memoryfull System*	سیستمی که خروجی آن در بعضی زمان‌ها وابسته به ورودی در دیگر زمان‌ها باشد.

مثال:

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{n} x[k] \qquad y[n] = x[n-1] \qquad y(t) = \int_{-\infty}^{t} x(\tau)d\tau$$

مثال: خازن و القاگر در مدارهای الکتریکی عناصر باحافظه هستند.

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم وارون‌پذیر (معکوس‌پذیر)

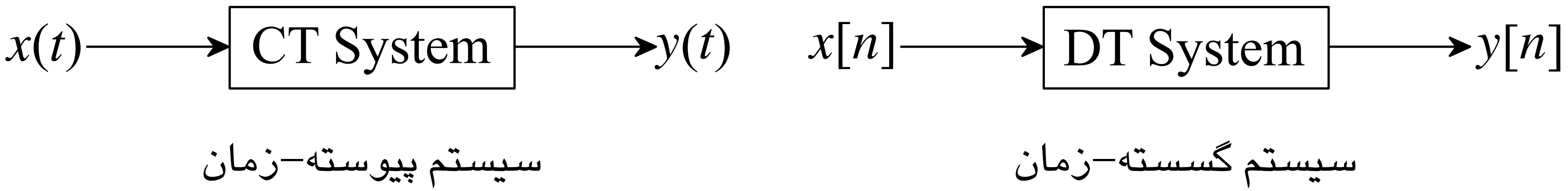

سیستمی که هر ورودی خاص آن یک خروجی خاص تولید کند. (رابطه‌ی یک به یک بین ورودی و خروجی)	**سیستم وارون‌پذیر** *Invertible System*

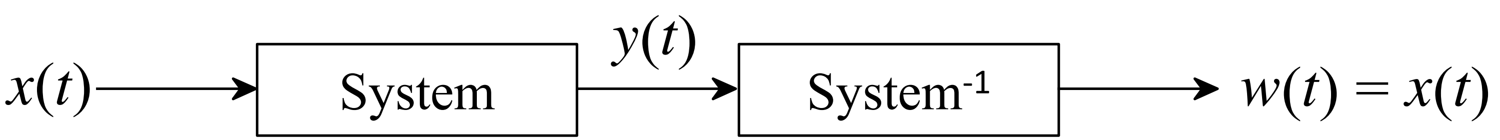

مثال:

$$y(t) = 2x(t)$$

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{n} x[k]$$

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم علّی

سیستم پیوسته–زمان   سیستم گسسته–زمان

سیستم علّی *Causal System*	سیستمی که خروجی آن در هر زمان تنها وابسته به ورودی در همان زمان و زمان‌های گذشته باشد.

سیستم علی به ورودی در آینده کاری ندارد.

مثال:

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{n} x[k] \qquad y[n] = x[n-1] \qquad y(t) = \int_{-\infty}^{t} x(\tau)d\tau$$

تمامی سیگنال‌های فیزیکی که متغیر مستقل آنها زمان است، علی هستند
(زیرا زمان رو به جلو حرکت می‌کند.)

CAUSALITY

- A system is causal if the output does not anticipate future values of the input, i.e., if the output at any time depends only on values of the input up to that time.

- All real-time physical systems are causal, because time only moves forward. Effect occurs after cause. (Imagine if you own a noncausal system whose output depends on tomorrow's stock price.)

- Causality does not apply to spatially varying signals. (We can move both left and right, up and down.)

- Causality does not apply to systems processing recorded signals, e.g. taped sports games vs. live broadcast.

CAUSALITY (continued)

- Mathematically (in CT): A system $x(t) \longrightarrow y(t)$ is causal if

when	$x_1(t) \longrightarrow y_1(t)$	$x_2(t) \longrightarrow y_2(t)$
and	$x_1(t) = x_2(t)$	for all $t \leq t_o$
Then	$y_1(t) = y_2(t)$	for all $t \leq t_o$

CAUSAL OR NONCAUSAL

$y(t) = x^2(t-1)$

E.g. $y(5)$ depends on $x(4)$ ... causal

$y(t) = x(t+1)$

E.g. $y(5) = x(6), y$ depends on future $\Rightarrow$ noncausal

$y[n] = x[-n]$

E.g. $y[5] = x[-5]$ ok, but

$y[-5] = x[5], y$ depends on future $\Rightarrow$ noncausal

$y[n] = \left(\frac{1}{2}\right)^{n+1} x^3[n-1]$

E.g. $y[5]$ depends on $x[4]$ ... causal

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم پایدار

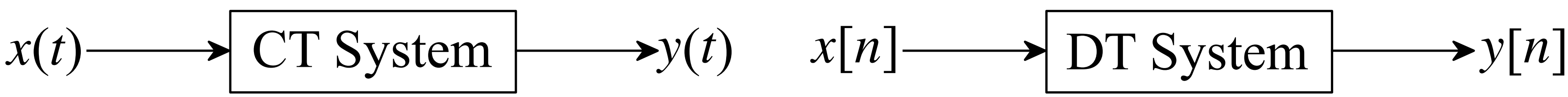

سیستم پیوسته–زمان | سیستم گسسته–زمان

سیستم پایدار *Stable System*	سیستمی که به ورودی کران‌دار، پاسخ کران‌دار بدهد.

در سیستم پایدار برای هر ورودی محدود می‌توان برای خروجی نیز حدی قائل شد.

مثال:

$$y[n] = x[n-1]$$

پایدار

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{n} x[k]$$

ناپایدار

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم تغییرناپذیر با زمان

سیستم پیوسته–زمان　　　　سیستم گسسته–زمان

سیستم تغییرناپذیر با زمان *Time-Invarinat System*	سیستمی که عملکرد آن وابسته به زمان نیست: پاسخ سیستم به ورودی یکسان، در هر زمان یکسان باشد.

TIME-INVARIANCE (TI)

Informally, a system is time-invariant (TI) if its behavior does not depend on what time it is.

- Mathematically (in DT): A system $x[n] \longrightarrow y[n]$ is TI if for <u>any</u> input $x[n]$ and <u>any</u> time shift n_0,

If $\quad x[n] \rightarrow y[n]$

then $\quad x[n - n_0] \rightarrow y[n - n_0]$.

- Similarly for a CT time-invariant system,

If $\quad x(t) \rightarrow y(t)$

then $\quad x(t - t_o) \rightarrow y(t - t_o)$.

TIME-INVARIANT OR TIME-VARYING ?

$$y(t) = x^2(t+1)$$

TI

$$y[n] = \left(\frac{1}{2}\right)^{n+1} x^3[n-1]$$

Time-varying (NOT time-invariant)

NOW WE CAN DEDUCE SOMETHING!

Fact: If the input to a TI System is periodic, then the output is periodic with the same period.

"Proof": Suppose $x(t+T) = x(t)$

and $x(t) \quad \rightarrow \quad y(t)$

Then by TI

$$x(t+T) \rightarrow y(t+T).$$

$\uparrow$ These are the same input!

$\uparrow$ So these must be the same output, i.e., $y(t) = y(t+T)$.

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم خطی

سیستم پیوسته–زمان

سیستم گسسته–زمان

سیستم خطی *Linear System*	سیستمی که خاصیت «برهم‌نهی» در آن برقرار باشد: همگن و جمع‌پذیر

LINEAR AND NONLINEAR SYSTEMS

- Many systems are nonlinear. For example: many circuit elements (e.g., diodes), dynamics of aircraft, econometric models,…
- However, we focus exclusively on **linear** systems.
- Why?
  - Linear models represent accurate representations of behavior of many systems (e.g., linear resistors, capacitors, other examples given previously,…)
  - Can often linearize models to examine “small signal” perturbations around “operating points”
  - Linear systems are analytically tractable, providing basis for important tools and considerable insight

LINEARITY

A (CT) system is linear if it has the superposition property:

If $\quad x_1(t) \rightarrow y_1(t) \quad$ and $\quad x_2(t) \rightarrow y_2(t)$

then $\quad ax_1(t) + bx_2(t) \quad \rightarrow \quad ay_1(t) + by_2(t)$

$y[n] = x^2[n]$ Nonlinear, TI, Causal

$y(t) = x(2t)$ Linear, <u>not</u> TI, Noncausal

Can you find systems with other combinations ?

- e.g. Linear, TI, Noncausal
  Linear, not TI, Causal

PROPERTIES OF LINEAR SYSTEMS

- Superposition If

$$x_k[n] \quad \rightarrow \quad y_k[n]$$

Then

$$\sum_k a_k x_k[n] \quad \rightarrow \quad \sum_k a_k y_k[n]$$

- For linear systems, zero input $\rightarrow$ zero output

"Proof" $\quad 0 = 0 \cdot x[n] \rightarrow 0 \cdot y[n] = 0$

Properties of Linear Systems (Continued)

- A linear system is causal if and only if it satisfies the condition of <u>initial rest</u>:

$$x(t) = 0 \text{ for } t \leq t_0 \rightarrow y(t) = 0 \text{ for } t \leq t_0 \ (*).$$

"Proof"

a) Suppose system is causal. Show that (*) holds.

b) Suppose (*) holds. Show that the system is causal.

LINEAR TIME-INVARIANT (LTI) SYSTEMS

- Focus of <u>most</u> of this course
  - Practical importance (Eg. #1-3 earlier this lecture are all LTI systems.)
  - The powerful analysis tools associated with LTI systems
- A basic fact: If we know the response of an LTI system to some inputs, we actually know the response to ***many*** inputs

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم نمواً خطی

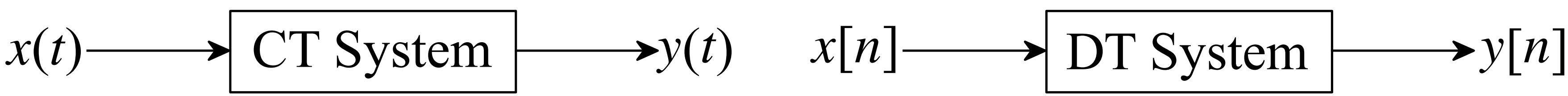

سیستم پیوسته–زمان

سیستم گسسته–زمان

سیستم نمواً خطی *Incrementally Linear System*	سیستمی که پاسخ آن به تغییرات ورودی، خطی باشد.

مثال:

$$y[n] = 2x[n] + 3$$

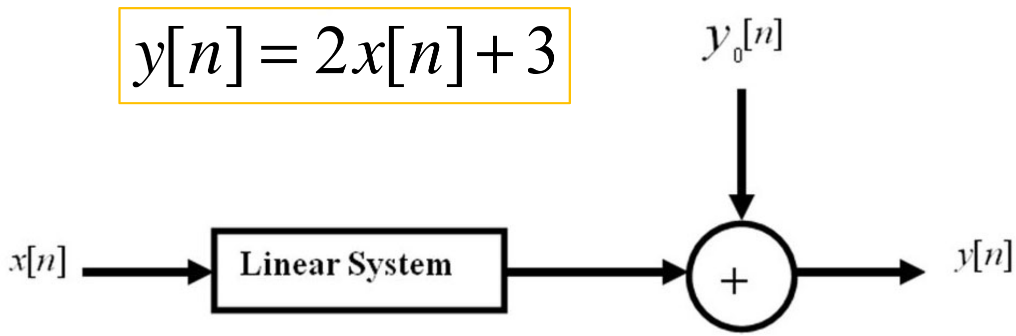

خصوصیات سیستم‌ها

سیستم خطی تغییرناپذیر با زمان

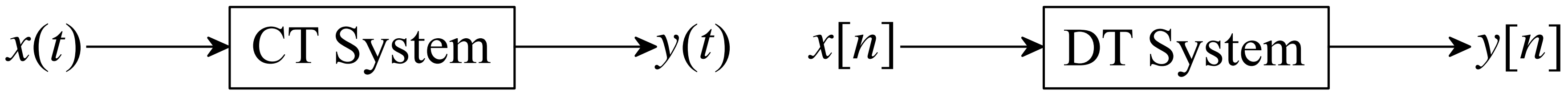

سیستم پیوسته–زمان

سیستم گسسته–زمان

سیستم خطی تغییرناپذیر با زمان *Linear Time-Invariant System (LTI)*	سیستمی که هم خطی است و هم تغییرناپذیر با زمان

Example: DT LTI System

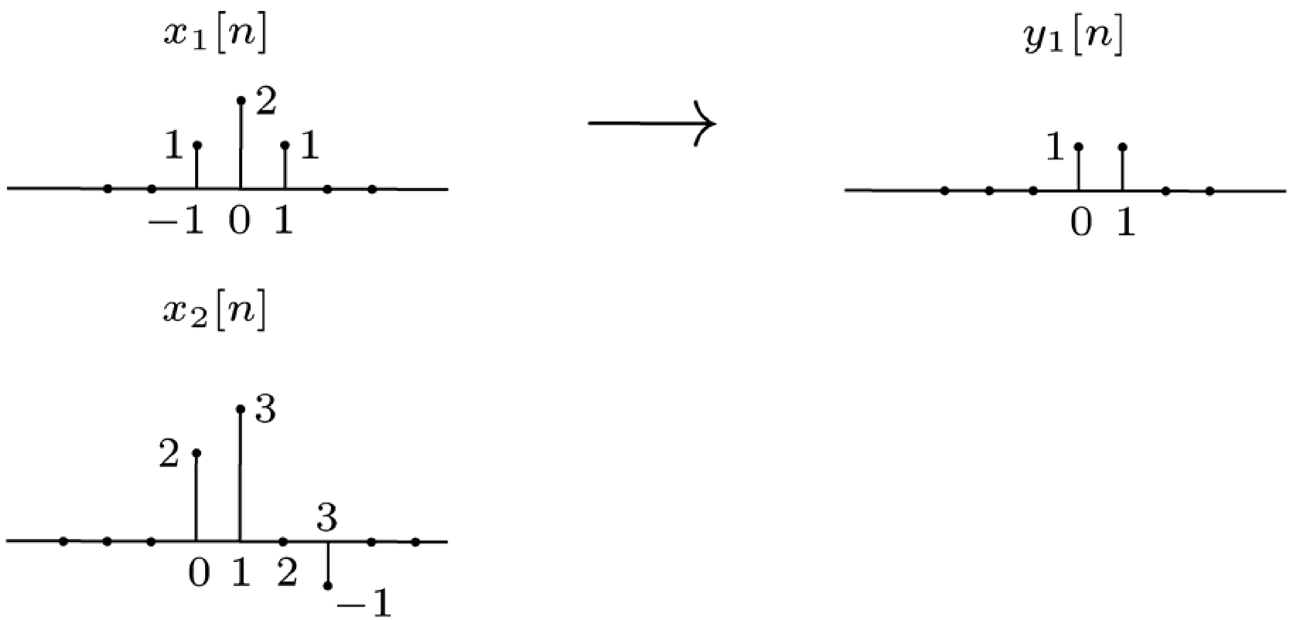

<u>Example:</u> DT LTI System

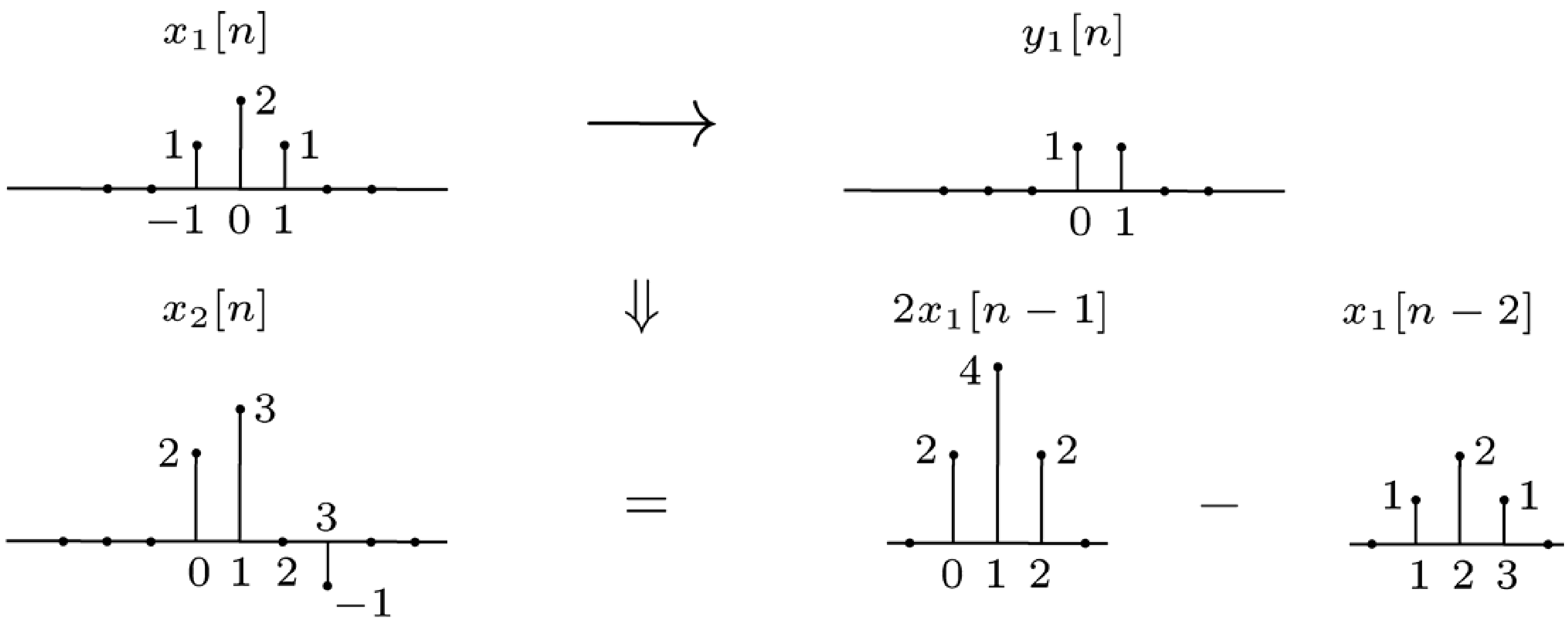

Example: DT LTI System

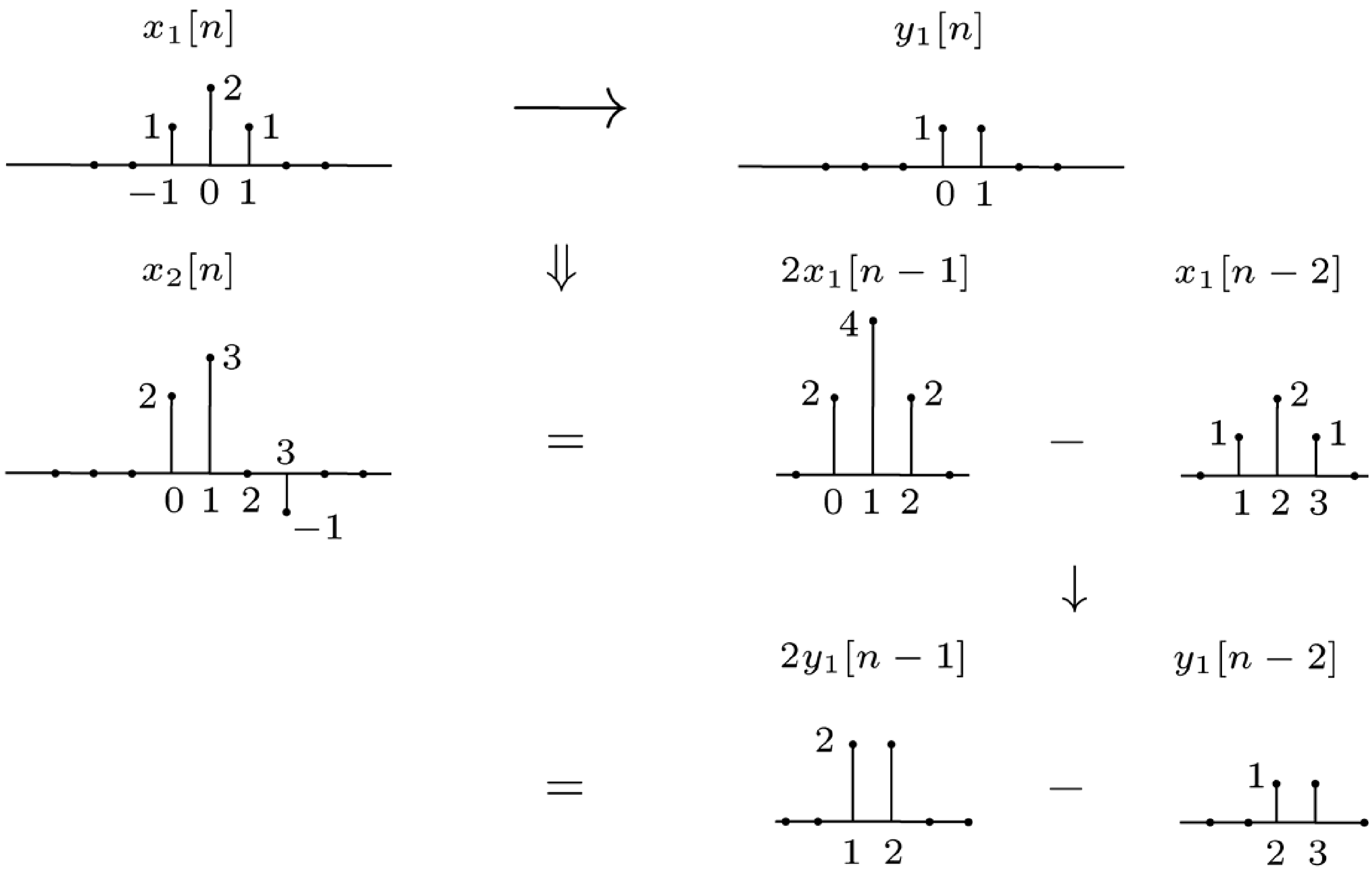

Example: DT LTI System

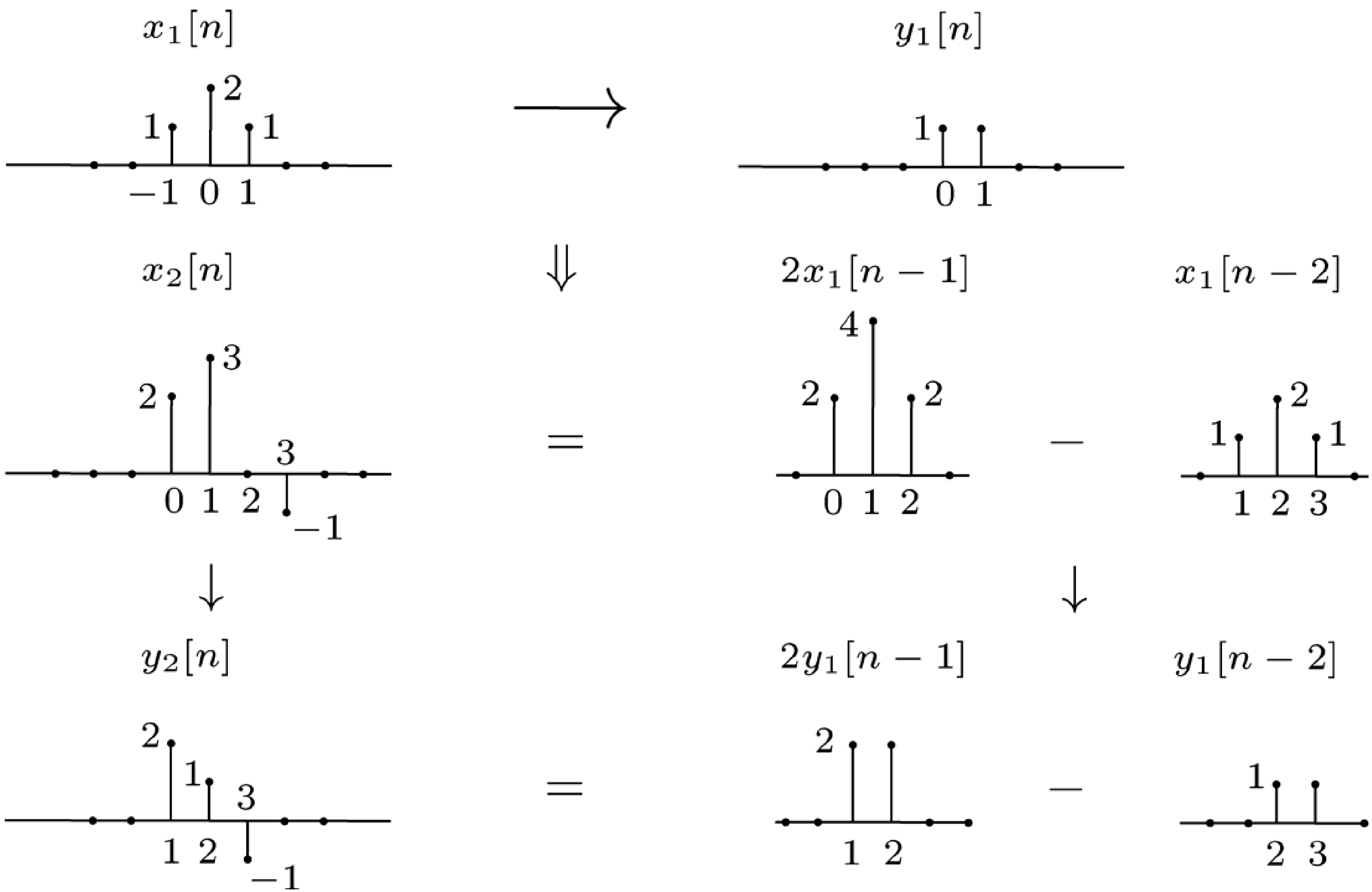

۳

منابع

منبع اصلی

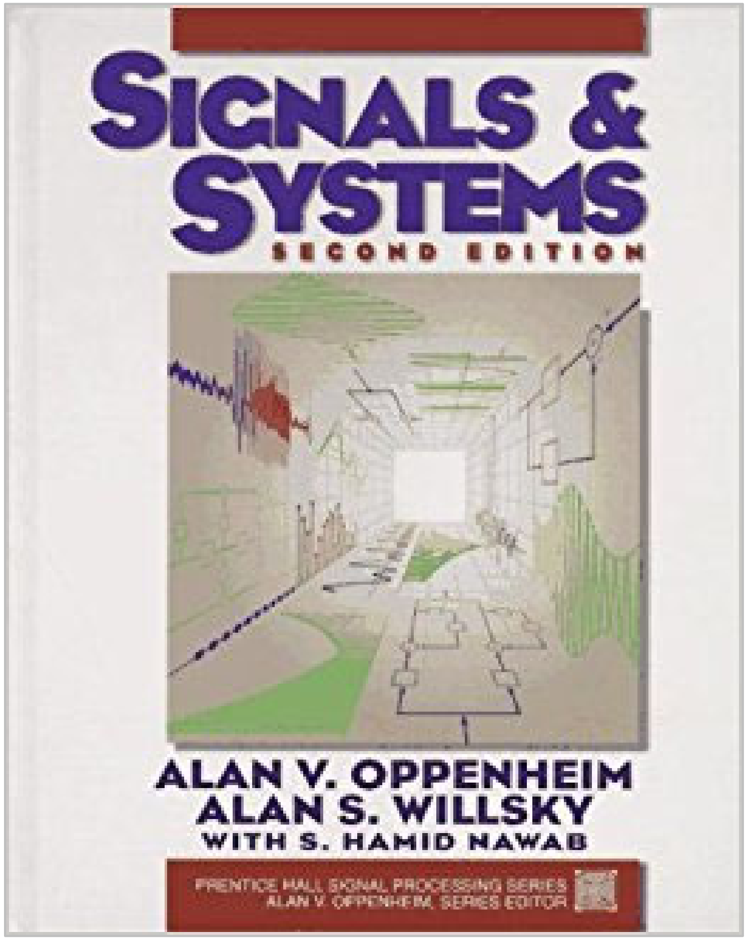

A.V. Oppenheim, A.S. Willsky, S.H. Nawab,
Signals and Systems,
Second Edition, Prentice Hall, 1997.

Chapter 1